Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2015–2016

Aanhangsel van de Handelingen

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

732

Vragen van de leden **Van Tongeren** (GroenLinks) en **Smaling** (SP) aan de Ministers van Infrastructuur en Milieu en van Economische Zaken over *berichtgeving van radioprogramma Argos over Pallas-reactor* (ingezonden 2 november 2015).

Antwoord van Minister **Kamp** (Economische Zaken) (ontvangen 1 december 2015)

Vraag 1
Kent u het bericht «Provincie Noord Holland geeft geen geld aan Pallas», waarin wordt gemeld dat provinciale staten van Noord Holland begin deze maand in een geheime vergadering hebben besloten om de tweede tranche van 14 miljoen euro voor de financiering van een nieuwe kernreactor in Petten, de Pallas, niet te geven?[1]

Antwoord 1
Ja.

Vraag 2
Kan u het bestuursakkoord tussen de provincie Noord Holland en het Rijk aangaande de nieuwe kernreactor in Petten, de Pallas, delen met de Kamer? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 2
Ja. Het bestuursakkoord heb ik inmiddels als bijlage bij mijn brief van 6 november jl. (Kamerstukken II 2015/16, 33 626, nr. 5) aan de Tweede Kamer gestuurd.

Vraag 3
Kunnen de leden van de vaste commissie voor Infrastructuur en Milieu uit de Tweede Kamer (eventueel op vertrouwelijke basis) inzage krijgen in de door de Stichting voorbereiding Pallas opgestelde business case 2.1?

[1] http://argos.vpro.nl/nieuws/provincie-noord-holland-geeft-geen-geld-aan-pallas?npo_cc=na&npo_rnd=39592914&npo_cc_skip_wall=1

ah-tk-20152016-732
ISSN 0921 - 7398
's-Gravenhage 2015

Antwoord 3
In een eerdere beantwoording van Kamervragen (Kamerstukken 2012/13, 33 626, nr. 2) heb ik aangegeven dat ik uw Kamer zal informeren over belangrijke besluiten en mijlpalen, zoals de overgang naar een volgende fase van het project of substantiële veranderingen in het project. In lijn daarmee heb ik in mijn brief van 6 november jl. toegezegd dat ik uw Kamer zal informeren zodra de provincie Noord-Holland en het Rijk gezamenlijk een definitief besluit hebben genomen over het al dan niet beschikbaar stellen van de tweede tranche van de lening aan de Stichting voorbereiding Pallas-reactor. Gelet op het belang van een efficiënte en weloverwogen uitvoering van (de besluitvorming over) het project, in het bijzonder de taak van de Stichting voorbereiding Pallas-reactor om private financiering voor de bouw van de Pallas-reactor aan te trekken, acht ik het niet wenselijk om de business case – al dan niet vertrouwelijk – te delen met de Tweede Kamer. Vanzelfsprekend zal ik de business case grondig en gedegen beoordelen.

Vraag 4 en 5
Kunnen de leden van de genoemde commissie (eventueel op vertrouwelijke basis) inzage krijgen in de correspondentie tussen de provincie Noord Holland en de Stichting voorbereiding Pallas aangaande bovengenoemde business case?
Kunnen de leden van de genoemde commissie (eventueel op vertrouwelijke basis) inzage krijgen in de stukken die over bovenstaande business case door gedeputeerde staten zijn gestuurd aan de leden van provinciale staten van Noord Holland?

Antwoord 4 en 5
Het is niet aan mij om een besluit te nemen over het al dan niet geven van inzage in de correspondentie van medeoverheden, in dit geval de provincie Noord-Holland. Verzoeken daartoe dienen via de provincie te verlopen.

Vraag 6
Zijn de go/no go momenten, waarover volgens Argos de provinciale staten van Noord Holland van mening zijn dat de Stichting voorbereiding Pallas Reactor niet in de pas loopt met de afgesproken go / no go – momenten, gezamenlijke go / no go – momenten van de provincie Noord Holland en de Minister van Economische Zaken? Zo nee, is het naar uw mening verstandig om verschillende go / no go – momenten en criteria te hanteren door de provincie en u?

Antwoord 6
Het Rijk en de provincie Noord-Holland participeren op basis van gelijkwaardigheid in het project, hanteren dezelfde go / no-go momenten en besluiten op basis van gezamenlijke criteria over de beschikbaarstelling van tranches van de lening aan de Stichting voorbereiding Pallas-reactor.

Vraag 7
Kunt u de Kamer inzage geven in het met de Stichting voorbereiding Pallas Reactor overeengekomen tijdschema voor de voorbereiding? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 7
Uw Kamer heeft bij de aanbieding van het besluit tot oprichting van de Stichting voorbereiding Pallas-reactor als bijlage de statuten van de Stichting voorbereiding Pallas-reactor ontvangen (bijlage bij Kamerstukken II 2012/13, 33 626, nr. 1). Deze statuten voorzien in een procedure waarbij de financiers (Rijk en provincie) op basis van jaarplannen de planning vaststellen en goedkeuren. De planning betreft een dynamisch proces dat vele afhankelijkheden kent en waar per jaar op elk terrein deelstappen worden bepaald. Zo wordt de detailplanning rond de vergunningverlening besproken met de Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming (ANVS) en zijn de doorlooptijden van bezwaarprocedures en aanbestedingsprocedures vooraf niet in detail vast te leggen. De Stichting voorbereiding Pallas-reactor heeft inmiddels twee van de drie geplande Europese aanbestedingsprocedures voor de huidige fase succesvol doorlopen en staat klaar om de derde procedure ten behoeve van het verkrijgen van het ontwerp voor de reactor te

starten. Daarnaast heeft zij in 2015 één van de twee milieueffectrapportage-procedures gestart. Voor het aantrekken van private investeerders werkt de Stichting voorbereiding Pallas-reactor op dit moment de financieringsstrategie uit.

Vraag 8
Deelt u de mening van de provincie Noord Holland dat de Stichting voorbereiding Pallas Reactor de afgesproken go / no go – momenten niet haalt? Zo nee, waarom niet? Zo ja, welke consequenties heeft dit voor de financiering van de Stichting voorbereiding Pallas Reactor?

Antwoord 8
De provincie Noord-Holland heeft niet aangegeven dat de Stichting voorbereiding Pallas-reactor de afgesproken go/no-go momenten niet zou halen, maar dat het tijdschema er anders uitziet dan in 2012 voorzien. Een go/no go-moment is niet bedoeld als deadline voor de Stichting voorbereiding Pallas-reactor, maar als een besluitvormingsmoment voor het Rijk en de provincie Noord-Holland over beschikbaarstelling van tranches van de lening. Deze go/no go-momenten zijn gekoppeld aan de mijlpalen voor de Stichting voorbereiding Pallas-reactor die zijn opgenomen in het bestuursakkoord. De Stichting voorbereiding Pallas-reactor dient jaarlijks een plan in met daarin een concreet tijdschema. Indien de voortgang qua planning of inhoud achterblijft bij de beoogde resultaten zoals vastgelegd in de jaarplannen, wordt dit meegewogen in de besluitvorming over de financiering.

Vraag 9
Wat is uw mening ten aanzien van nieuwe internationale ontwikkelingen voor productie van isotopen? Wijkt deze af van de inschatting van OECD Nucleair Energie Agency dat er vanaf 2020 een overaanbod van medische isotopen is? Zo ja, op basis van welke gegevens en marktontwikkelingen?

Antwoord 9
De rapporten van het Nuclear Energy Agency van de OECD (OECD-NEA) zijn een belangrijke bron van informatie over de internationale productie van medische radioisotopen. In augustus 2015 heeft de OECD-NEA met het oog op de voorzieningszekerheid van medische isotopen een inschatting gemaakt van de productiecapaciteit in de periode 2015–2020.[2] Voor de periode tot 2017 voorziet de OECD-NEA een risico voor de voorzieningszekerheid door een beperkte verwerkingscapaciteit van molybdeen-99. In de periode vanaf 2017 neemt het risico voor de voorzieningszekerheid af omdat er naar verwachting buiten Europa meer reactorcapaciteit en verwerkingscapaciteit beschikbaar komt.
De OECD-NEA geeft in het rapport aan dat de voorspelling die voor de periode 2015–2020 wordt gemaakt niet als basis kan dienen voor investeringsbeslissingen over nieuwe reactoren. De OECD-NEA hanteert deze disclaimer omdat er geen zekerheid is te geven over de uiteindelijke haalbaarheid van de aangekondigde nieuwe reactorprojecten. De haalbaarheid wordt onder meer bepaald door de bereidheid van investeerders en overheden om een nieuwe reactor te financieren en de beschikbaarheid van een gedetailleerd ontwerp en van de noodzakelijke vergunningen voor een reactor. Het rapport van de OECD-NEA van 2015 beperkt zich bovendien tot de voorzieningszekerheid in de periode 2015–2020 en geeft geen uitgebreide prognose voor de productie van medische isotopen in de periode na 2020. Wel kan worden afgeleid dat de Europese reactorcapaciteit in de periode 2025–2030 naar verwachting zal afnemen vanwege de geplande sluitingen van de HFR in 2024, de Belgische BR-2 reactor in 2026, de Tsjechische LVR-15 reactor in 2028 en de Poolse Maria-reactor in 2030.

Vraag 10
Ten aanzien van de hogefluxreactor (HFR) die sinds 16 september jl. stilligt zei de Minister van Financiën tijdens het mondelinge vragenuur van 27 oktober 2015 dat «op dit moment wordt 60% van de Europese behoefte geproduceerd

[2] OECD rapport: 2015 Medical Isotope Supply Review

door HFR»; hoe is dit te rijmen met de huidige productiestop en met het tijdens het vragenuur voorgespiegelde tekort aan isotopen?

Antwoord 10
Op jaarbasis voorziet de Hoge Flux Reactor gemiddeld in 60% van de Europese behoefte aan het meest gebruikte medische radioisotoop molybdeen-99/technetium-99.
De reactoren en de verwerkers van isotopen werken samen in de Association of Imaging Producers & Equipment Suppliers (AIPES). Sinds de tekorten aan medische isotopen in 2009 is er binnen het AIPES een Emergency Response Team ingesteld dat van week tot week de reactoractiviteiten volgt en de productie van medische isotopen afstemt om een acuut tekort te voorkomen. Het AIPES Emergency Response Team heeft na het stilleggen van de HFR op 16 september jl. drie reactoren met een kleinere capaciteit in Polen, Tsjechië en Frankrijk als reserve ingezet om een tekort aan molybdeen-99 te voorkomen. Daarnaast is er in oktober twee weken een tekort aan lutetium-177 ontstaan. Dit heeft niet tot ernstige gevolgen voor de patiëntenzorg geleid, maar ook hiervoor moest reservecapaciteit worden ingezet. De reactoren die momenteel bijspringen kunnen voor een beperkte periode reservecapaciteit leveren, maar zullen daarna hun reactoractiviteiten voor regulier onderhoud moeten stilleggen. De voorzieningszekerheid van medische isotopen blijft voorlopig dan ook afhankelijk van de HFR en de Canadese NRU-reactor, die tot begin 2018 open blijft.

Vraag 11
Is de 82 miljoen euro van het Ministerie van Economische Zaken bedoeld om de HFR nog tien jaar in bedrijf te houden (totdat Pallas er is) conform de Europese regels voor staatsteun? Hoe past deze steun in het beleid gericht op het stimuleren van innovatiegericht inkopen?

Antwoord 11
Het krediet van € 82 miljoen voor de (bestaande) Europese onderzoeksreactor is op 17 oktober 2014 aan ECN (Energieonderzoek Centrum Nederland)/NRG (Nuclear Research and consultancy Group) verstrekt vanwege het belang van ECN/NRG voor de volksgezondheid. Dit publieke belang betreft de beschikbaarheid van medische radioisotopen. Daarnaast is er het belang van het borgen van de kennisinfrastructuur, namelijk (onafhankelijk) energieonderzoek en kennisverspreiding in het kader van nucleaire veiligheid en duurzame energievoorziening. Kredietverlening aan een openbare onderzoeksinstelling (zoals ECN/NRG) die belast is met de uitvoering van publieke taken zoals hierboven beschreven, is geen vorm van staatssteun. Bovendien wordt de lening verstrekt tegen een marktconforme rente en onder strenge terugbetalingsvoorwaarden.

Vraag 12
Is er iets bekend over de Juncker gelden? Hoe verhoudt financiering van de Pallas Reactor uit het investeringsfonds van de EU zich met de toezegging dat de daadwerkelijke bouw en exploitatie van de Pallas Reactor vanuit private gelden dient te gebeuren?

Antwoord 12
Er is op dit moment geen sprake van financiering van het Pallas-project uit het recent geoperationaliseerde Europees Fonds voor Strategische Investeringen (EFSI). Het project Pallas staat momenteel wel op een lijst van 55 projecten die het Nederlands Investeringsagentschap (NIA) heeft geïdentificeerd als mogelijkerwijs kansrijk voor financiering uit het EFSI. Financiering vanuit het EFSI kan, evenals de investering vanuit de rijksoverheid en de provincie in het Pallas-project, beschikbaar worden gesteld ter financiering van de meer risicovolle en precompetitieve fase van projecten en is ook gericht op mobilisering van private financiering, met dien verstande dat EFSI-financiering zèlf ook rendabel dient te zijn. In beide financieringsconstructies is het uiteindelijk de bedoeling private investeerders aan te trekken.

Vraag 13
Hoeveel werkgelegenheid is er in geding met de Pallas Reactor? Hoeveel met alle activiteiten op het Energieonderzoek Centrum Nederland (ECN) / Nuclear Research and consultancy Group (NRG)-terrein? Om hoeveel directe banen gaat het in beide gevallen en om welk type werkgelegenheid?

Antwoord 13
De activiteiten van ECN omvatten 461 arbeidsplaatsen in 2015. De activiteiten van NRG omvatten 491 arbeidsplaatsen in 2015. In beide gevallen betreft het directe, kennisintensieve werkgelegenheid. Deze arbeidsplaatsen zullen naar verwachting ook ingezet kunnen worden voor de eventuele exploitatie van de Pallas-reactor. Vanzelfsprekend leveren secundaire bedrijfsactiviteiten, zoals logistieke diensten, cateringdiensten en beveiliging ook een bijdrage aan de werkgelegenheid.

Vraag 14
Kunt u aangeven hoe het staat met het opruimen van het radioactieve vervuiling in de duinen bij Petten?

Antwoord 14
In 2012 heeft NRG aan de toezichthouder een verhoging van de concentratie tritium in het grondwater op het NRG-terrein gemeld. De oorzaak van de verontreiniging is in 2012 verholpen. NRG heeft vervolgens een plan van aanpak opgesteld voor de sanering van de verontreiniging. Dit plan van aanpak is door mij als op dat moment verantwoordelijke Minister goedgekeurd (inmiddels valt dit dossier onder de verantwoordelijkheid van de Minister van Infrastructuur en Milieu).
NRG werkt momenteel volgens dit plan van aanpak aan de uitvoering van de sanering van het met tritium verontreinigd grondwater op het terrein van NRG in Petten. Deze sanering loopt naar verwachting door tot 2020. Door periodieke metingen ontstaat een steeds beter beeld van waar de verontreiniging zich bevindt en hoe deze zich verplaatst. Om zo effectief mogelijk te blijven saneren moet de wijze van uitvoering van de sanering worden aangepast. Hiertoe zal NRG binnenkort een nieuw plan van aanpak aan de ANVS voorleggen ter goedkeuring.